

Aleg. 169

Sprawozdanie

Komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie czynności Departamentu VI. za czas od 1. listopada 1897 do 15. listopada 1898 r.

Wysoki Sejmie!

Departament VI. w roku 1897/8 załatwiał teżsame działy czynności jak poprzednio.

W czasie od 1. listopada 1897 po dzień 15. listopada 1898 wpłynęło 5811 ekszybitów a zatem o 549 mniej jak w poprzednim czasokresie.

Sprawy wszystkie, o ile możliwem było, załatwione zostały merytorycznie — po myśli uchwał Wysokiego Sejmu, — jedynie więc co do spraw wiszących jako to: 1. spraw terytoryalnych i kreowania nowych c. k. Sądów; 2. co do podwyższenia wynagrodzenia za podwoy dostarczane wojsku i na cele publiczne; 3. co do uwolnienia od opłaty podatku konsumcyjnego, od mięsa pochodzącego z bydła, dorzniętych z powodu nieszczęśliwych przypadków; 4. co do sposobu doręczania pism sądowych i opłaty 17½ ct. za doręczenie; 5. co do pomnożenia na powiatach c. k. geometrów ewidencyjnych i 6. co do osady poprawczej dla nieletnich chłopców, — czyni komisya następne uwagi i wnioski:

1. Co do spraw terytoryalnych i kreowania nowych Sądów obwodowych i powiatowych.

Wysoki Sejm na skutek reskryptu Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 12. stycznia 1897 do l. 23.812 i po myśli §. 1. ust. z dnia 26. kwietnia 1873 Nr. 62 dz. u. p. i §. 2. ust. z dnia 11. czerwca 1868 Nr. 59 dz. u. p. uchwałą swą z dnia 15. lutego 1897 r. dał wyraz swej opinii zgodnie z opinią c. k. Sądów krajowych wyższych w Łwowie i w Krakowie, że z powodu zaprowadzenia nowej procedury sądowej z dniem 1. stycznia 1898 r. — zachodzi nieodzowna potrzeba kreowania nowych Sądów obwodowych i powiatowych lub też przeniesienia siedziby niektórych Sądów a mianowicie:

I. W okręgu wyższego c. k. Sądu krajowego w Krakowie:

1. utworzenia Sądu obwodowego w Białym dla okręgów Sądów powiatowych w Białym, Milówce, Oświęcimiu i Żywcu oraz dla ewentualnego Sądu w Wilamowicach

2. utworzenia Sądu obwodowego w Bochni dla okręgów Sądów powiatowych w Bochni, Brzesku, Nepołomicach, Radłowie, Wiśniczu, Wojniczu i utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Zakliczynie,

3. utworzenia Sądu obwodowego w Nowym Targu dla okręgu Sądów powiatowych w Czarnym Dunajcu, Jordanowie, Krościeńku, Mszanie dolnej i Nowym Targu,

4. utworzenia Sądu obwodowego dla przestrzeni kraju między Wisłą a Sanem w Mielcu z przyłączeniem Sądów powiatowych w Dębicy, Kolbuszowy, Mielcu, Radomyślu, Ropczycach, Rozwadowie, Tarnobrzegu oraz nowo utworzyć się mających Sądów powiatowych w Baranowie i Majdanie

5. utworzenia Sądu powiatowego w Baranowie,

6. Sądu powiatowego w Majdanie,

7. Sądu powiatowego w Rudniku,

8. utworzenia Sądu powiatowego w Zakliczynie,

9. wyłączenia gmin i obszarów dworskich: Biadoliny szlacheckie, Jaworsko i Perła z okręgu Sądu powiatowego w Brzesku a przydzielenie takowych do okręgu Sądu powiatowego w Wojniczu,

10. przeniesienia siedziby Sądu powiatowego z Ślemienia do Suchy i utworzenie Sądu powiatowego w Jeleśny.

II. W okręgu wyższego c. k. Sądu krajowego we Lwowie:

1. utworzenie Sądu obwodowego w Czortkowie dla okręgów Sądów powiatowych w Borszczowie, Budzanowie, Czortkowie, Husiatynie, Mielnicy, Tłustem i Zaleszczykach, tudzież utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Jagielnicy,

2. utworzenia Sądu obwodowego w Jarosławiu dla okręgów Sądów powiatowych: w Cieszanowie, Jarosławiu, Lubaczowie, Pruchniku, Radymnie i Sieniawie,

3. utworzenia Sądu obwodowego w Żółkwi dla okręgów Sądów powiatowych w Bełzie, Kamionce strumiłowej, Kulikowie, Mostach wielkich, Niemirowie, Rawie ruskiej, Sokalu, Uhnowie i Żółkwi — oraz Sądów powiatowych:

4. w Bołszowcach,

5. w Jabłonowie,

6. w Jagielnicy,

7. w Jezierzanach,

8. w Krasnej,

9. w Podkamieniu,

10. w Strzeliskach nowych,

11. w Uścierykach,

12. w Zawałowie, nieuwłączając potrzebie kreowania w następstwie jeszcze więcej Sądów powiatowych tak we wschodniej jak i zachodniej części kraju.

Dotąd atoli pomimo upływu już 2 lat c. k. Rząd, nietylko że nie ustanowił ani jednego z powyżwymienionych Sądów, lecz nawet, o ile wiadomo, nie czynią się ze strony c. k. Rządu żadne w tej mierze rokowania lub przygotowania, które przed otwarciem każdego takiego Urzędu są konieczne.

Komisyja sędzi, że tego rodzaju zapoznanie interesów kraju naszego wobec notorycznego przeciążenia Sądów kolegialnych i powiatowych jest wiele szkodliwem i w następstwach zgubnem i dlatego proponuje rezolucyę do c. k. Rządu z wezwaniem, aby poczynił potrzebne rokowania i przygotowania do ustanowienia nowych Sądów obwodowych i powiatowych, których ustanowienie samo c. k. Ministerstwo sprawiedliwości jako konieczne uznało.

Co do wpływających petycyi innych miejscowości o utworzenie Sądów powiatowych ponad te, które, jak wyżej wyrażono, są już oznaczone, to komisyja podziela za-

patrywanie Wydziału krajowego, że dochodzenia i badania takich petycji nie prowadzą do celu — albowiem przedewszystkiem powinny być utworzone Sądy w tych miejscowościach, co do których nastąpiło już porozumienie się z c. k. Rządem.

2. Co do wynagrodzenia za podwoły dostarczane wojsku i na cele publiczne.

W tej sprawie komisya z ubolewaniem oświadczyć musi, że rezolucye Wysokiego Sejmu już dwukrotnie ponawiane, żadnego zgoła nie odnoszą skutku — a ze sprawozdania Wydziału krajowego widzimy tylko, że rezolucya Wysokiego Sejmu z dnia 8, lutego 1898 r. przedłożoną została przez c. k. Namiestnictwo pod dniem 17. kwietnia 1898 do l. 1592 prez. pp. Ministrom spraw wewnętrznych, obrony krajowej i wojny.

Komisya sądzi, że i na tę sprawę należy położyć nacisk i proponuje wznowienie rezolucyi do c. k. Rządu.

3) Co do uwolnienia od opłaty podatku konsumcyjnego od mięsa, pochodzącego z bydła dorżniętych wskutek nieszczęśliwego wypadku.

C. k. Rząd i co do tego żądania nie dał odpowiedzi i jakkolwiek Wydział krajowy w sprawozdaniu swem nadmienia, że sprawa ta była już raz w roku 1892 poruszoną i przez c. k. Ministerstwo skarbu pod dniem 20. marca 1893 do l. 8.257 odmownie załatwioną, to jednak komisya sądzi, że rezolucya z dnia 27 stycznia 1896 ponowiona uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego 1898 jest co do treści swej odmienną — zasługuje na to, aby przez c. k. Rząd była rozpoznana i aby skutkiem niej c. k. Rząd zapatrywanie swoje objawił.

Dlatego też komisya i co do tej sprawy proponuje ponowne wezwanie c. k. Rządu.

4. Co do sposobu doręczania pism sądowych i opłaty 17 $\frac{1}{2}$ ct. za takowe.

Komisya uznaje, że Wydział krajowy czynił i czyni w tym kierunku wszystko, aby uzyskać pewne podstawy do żądania zniesienia tej dla ludności miejskiej tak uciążliwej opłaty a przynajmniej do znacznego jej obniżenia. Jest też nadzieja, że przez wprowadzenie w życie znaczniejszej liczby urzędów pocztowych i zaprowadzenie listonoszów wiejskich, ten pożądaný skutek osiągnięty zostanie.

W Komisyi objawiono też w tej mierze jeszcze dwa zdania, które się uwadze Wydziału krajowego zaleca a mianowicie: wprowadzenie w życie listonoszów wiejskich (Ruvalboten) na wzór tych, którzy istnieją w Czechach i Styryi i w zupełności zadaniu swemu odpowiadają, tudzież drugie zdanie, czyliby nie było wykonalnem i praktycznem, aby posłańców, których obecnie gminy utrzymują i opłacają a którzy przynajmniej dwa razy tygodniowo do c. k. Starostwa, Urzędu podatkowego i na pocztę chodzą, użyto jako posłańców sądowych przez Sądy zaprzysiężonych a przez gminy płatnych. Ci posłańcy gminni przez Sądy zaprzysiężeni, mogliby za odpowiednią zapłatą obsługiwać po dwie lub trzy gminy i spełniać równocześnie funkcyje posłańców gminnych i sądowych a koszt ponosiłyby połączone gminy.

5. Co do pomnożenia liczby geometrów ewidencyjnych.

W tej sprawie komisya wobec tego, że c. k. Rząd na uchwałę Wys. Sejmu z dnia 17. lutego 1897 r. żadnej nie dał odpowiedzi — wnosi ponowienie rezolucyi.

6. Co do krajowej osady poprawczej dla nieletnich chłopców.

Wydział krajowy uczynił zadość uchwale Wys. Sejmu i przedłożył c. k. Namiestnictwu w lipcu 1898 r. przerobione ponownie wedle wskazówek c. k. Rządu szkice planów i kosztorysy na urządzić się mającą dla 150 chłopców osadę poprawczą a zarazem upraszał c. k. Namiestnictwo, aby wyjednało u c. k. Rządu odpowiedni wydatny zasiłek po myśli §. 2. ust. z dnia 24. maja 1885 Nr. 90. Dz. u. p. tudzież o uzyskanie

zatwierdzenia ze strony c. k. Ministerstwa statutu i regulaminu domowego dla projektowanej osady.

Sprawa więc ta postąpiła naprzód tak, że na razie nic więcej nie da się uczynić, Komisya sądzi jednak, że sprawy tej z oka spuszczać nie należy i że Wydział krajowy, wyczekawszy najdalej do końca miesiąca lipca załatwienia takowej, upomnieć się o nią powinien.

Po tem przedstawieniu rzeczy komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Dep. VI. za czas od 1. listopada 1897 r. do 15. listopada 1898 r.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd aby stosownie do uchwały z dnia 15. lutego 1897, przez którą zgodnie z c. k. Rządem oznaczono miejscowości tak we wschodniej jakoteż i w zachodniej części kraju, w których nowe Sądy obwodowe i powiatowe z powodu wprowadzenia nowej procedury sądowej utworzone być mają, przystąpił bezzwłocznie do czynienia rokowań i przygotowań celem faktycznego otwarcia rzeczonych Sądów a to ze względu na ogromne przeciążenie, które już obecnie w sądach dotkliwie uczuwać się daje.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd odnośnie do uchwał swych z dnia 7. lutego 1897 i 5. lutego 1898, aby nareszcie przystąpił i to jak najspieszniej w drodze administracyjnej do podwyższenia w sposób odpowiednio wydatny wynagrodzenia za dostarczane podwody na cele wojskowe i publiczne i usunął nareszcie tę rażącą dotychczasową krzywdę.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd odnośnie do uchwał z dnia 27. stycznia 1896 i 5. lutego 1898 a zatem obecnie już po raz trzeci, aby z uwagi na uciążliwość i straty wynikające z poboru podatku konsumcyjnego przy obrocie mięsem dla stron nie trudniących się przemysłem tej kategorii, w takich przypadkach, w których mięso pochodzi z bydła dorżniętych w skutek nieszczęśliwego wypadku, wziął pod ścisłą rozagę, czyli i pod jakimi warunkami dałyby się wprowadzić ulgi podatkowe w kierunku wskazanym i by ulgi te w drodze ustawodawczej przeprowadził.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd odnośnie do uchwały z dnia 17. lutego 1898 r. a zatem ponownie aby:

a) pomnożył jaknajrychlej w kraju naszym liczbę geometrów ewidencyjnych w ten sposób, iżby w siedzibie każdego Sądu powiatowego, znajdował się przynajmniej jeden rządowy geometra.

b) aby wydał c. k. geometrom ewidencyjnym pouczenie o zastosowaniu w praktyce §. 58. ust. z dnia 23. maja 1883 l. 83. Dz. p. p. i wykonawczego rozporządzenia ministr. z dnia 11. czerwca 1883 l. 91. Dz. p. p. w tym kierunku, że stronom dozwolony jest wgląd do map katastralnych i operatów odnoszących się do utrzymania ewidencji katastru gruntowego, z prawem robienia notatek.

Lwów dnia 10. marca 1899.

Przewodniczący:

Zoll.

Sprawozdawca:

Klemensiewicz.